

SKIMRANDE STRIMMA
- smycken för hästar

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Koru- ja esinemuotoilu
Taideteollisuuden suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
31.05.2007
Henna Lindroth

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoiluinstituutti
Koru- ja esinemuotoilu
Taideteollisuuden suuntautumisvaihtoehto

Handledare: Immo Lahtela och Maria Wikström
Opponent: Jelina Roth

SKIMRANDE STRIMMA

-smycken för hästar

Slutarbete
31.05.2007
Henna Lindroth

REFERAT

I mitt arbete *Skimrande strimma* har jag formget två smycken för hästar för att användas på hopptävlingar och i showridning. I dagens värld är det inte vanligt att dekorera hästar med delar, som inte har någon annan funktion än att se vackra ut. På grund av detta finns det inte på marknaden smycken, som skulle vara menade för hästar.

Det är viktigt för människan att få dekorera sig. Vi smycker oss genom att köpa nya kläder, går till en frisör för att få en ny frisyr, köper smycken samt tatueringar och piercar våra kroppar. Vi smycker inte enbart oss själva utan också de saker runt om oss som är viktiga för oss, så som hemmen och husdjuren. Vi vill även se bra ut i våra hobbyer och om hästen och ridsporten är vår hobby vill vi att hästen både mår och ser bra ut.

Hästintresset har vuxit märkbart under de senaste åren, och för en del människor är det mycket viktigt. Hästägarna köper till exempel fina ryktborstar, täcken och ridutrustningar, för att de vill att hästarna skall se fina ut. Smycken finns ändå inte för hästar och därför har jag velat komma fram med en ny produkt för en ny användargrupp. Formen av smyckena och speciellt placeringen av smycket på hästens kropp har varit viktiga. Jag har tagit reda på hurdana smycken som tidigare har gjorts åt hästar och vad som är möjligt att göra för hästar.

TIIVISTELMÄ

Työssäni *Skimrande strimma* olen muotoillut kaksi korua hevosille esteratsastuskilpailuihin ja showratsastukseen. Nykymaailmassa ei ole tavallista koristella hevosta osilla, joilla ei ole muuta tarkoitusta kuin kauniilta näyttäminen. Tämä takia markkinoilla ei ole juurikaan saatavilla minkäänlaisia koruja, jotka olisivat tarkoitettuja hevosten kannettavaksi.

Nykypäivänä ihmisille koristautuminen on tärkeää. Me koristamme itseämme ostamalla uusia vaatteita, käymällä kampaajan luona, ostamalla koruja sekä tatuoimalla ja lävistämällä kehoamme. Emme ainoastaan korista itseämme, vaan myös niitä asioita ympärillämme, jotka ovat meille tärkeitä, kuten kotejamme ja lemmikkejämme. Haluamme myös, että näytämme hyvältä harrastuksemme parissa. Jos esimerkiksi hevonen on osa harrastustamme niin haluamme myös, että se voi hyvin ja näyttää hyvältä.

Hevosharrastus on kasvanut huimasti viimeisten vuosien aikana ja hevonen on monelle harrastajalle todella tärkeä. Omistajat ostavat muun muassa hienoja harjoja, loimia ja ratsastusvarustuksia, koska he haluavat, että hevoset ovat kauniita. Koruja ei kuitenkaan hevosille löydy, joten työssäni olen halunnut luoda uuden tuotteen uudelle käyttäjäryhmälle. Korujen muoto ja etenkin korun asettaminen hevosen keholle on ollut oleellista. Olen selvittänyt mitä koruja hevosille on aikaisemmin tehty ja mitä esteitä korujen käytölle asetetaan.

ABSTRACT

In my study *Skimrande strimma* have designed two bridle jewelerys for horses competing in show jumping and show riding. In the modern world it is not common to decorate horses with jewellery that has no other purpose than to look good. Because of this there is not much jewelry for horses on the market.

In these days it is rather important for people to look good. We give time and pleasure to our selves by purchasing clothes, using hairdressers, buying jewelry, taking tattoos and piercings. We are not only making ourselves but also our surroundings as homes and pets look good. We also want to look good in our hobbies and if our horse is a part of our hobbies we also want them to look good.

For the past few years the horse sports and hobbies has expanded and the horse is really important for many persons. The owners buy for example fine brushes, rugs and other riding equipment because they want the horse to look good. Thus, there is no jewelry for horses, so therefore I have created a new product for a new group of users. The shape and especially the placing of the jewellery on the horse have been essential. I have found out what kind of jewelry there already is for horses and what kind of restrictions there is for using jewelry on horses.

FÖRORD

För att kunna formge denna nya produkt har det behövts en del ny information som jag inte haft från tidigare. Därför vill jag tacka alla hästägare som ställt upp och kommit fram med synpunkter för smyckenas användbarhet och speciellt Jari Savolainen som låtit smyckena provanvändas på sina hästar. Sedan vill jag också tacka mina handledare Immo Lahtela och Maria Wikström.

Till slut vill jag tacka Dan Lindroth som förde mig in på tankarna att tillverka smycken åt hästar som slutarbete och alla andra som deltagit i arbetsprocessen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	
Tiivistelmä	
Abstract	
Förord	
Inledning	1
1 Hur har människan smyckat hästar tidigare i olika kulturer	3
1.1 Hur smyckas hästar inför olika tillställningar	7
1.2 Smyckning av hästar i den finska kulturen	11
1.3 Dekorering av cirkushästar	13
2 Smyckenas form	17
2.1 Utstrålningen i smyckena	19
2.2 Problematiken i användning av smyckena	20
3 Användningstillfällen	24
3.1 Hopptävlingar	24
3.2 Showridning	25
4 Passar smycket för alla hästar	27
5 Smyckenas användbarhet	31
6 Vidareutveckling av smyckena till en mindre serieproduktion	32
6.1 Smycke åt ryttaren	34
6.1.1 Smycke till plastrongen	36

7 Utvärdering	37
8 Slutord	38
Källor	
Litteratur	
Bilagor	

INLEDNING

Det är vanligt att människan smyckar sig på många olika sätt, detta har man gjort förr och det gör man även fortfarande i dagens värld. Utöver att man dekorerar sig själv gör man det även i hemmen med vackra möbler och textilier. Det har även blivit vanligt att smycka sina husdjur med både kläder och smycken.

Även människors fritidsintressen är viktiga och man är villig att sätta både tid och pengar på dem. Hästintresserade sätter speciellt mycket tid på sina hästar, de vill att deras hästar skall både må och se bra ut. Det räcker inte bara med ett täcke eller en sadel utan det skall finnas flera av samma produkt för olika tillfällen. Till ridtävlingar skall både häst och ryttare vara rena och snygga. Ryttaren skall bära skilda tävlingskläder och hästen skall gärna ha rena vita sadeltäcken med mera under tävlingar.

I dagens ridkultur är det inte vanligt att pryda sina hästar med skilda smycken, men eftersom människan annars gärna dekorerar det som är viktigt för henne så kan det hända att detta kommer att ändra. För att denna ändring skall kunna ske måste det finnas något som får hästägarna att bli intresserade. I detta slutarbete kommer jag att reda ut hurdana smycken som har gjorts åt hästar förr i tiden och vad som inverkar på hur smyckena skall se ut och var det är möjligt att placera ett smycke på en häst. Utgående från detta kommer jag att formge och tillverka två smycken för hästar till hopptävlingar och showridning. Smyckena skall vara formmässigt vackra och funktionsmässigt bra uttänkta. För att intresset för smyckena skall väckas hos hästägare bör de utöver en bra formgivning vara lättanvända.

För att få reda på vad som tidigare tillverkats åt hästar kommer jag att använda mig av skriven litteratur, kontakta olika museer,

och diskutera med hästägare. För att formgivningen av smyckena för hästar skall lyckas kommer jag att delvis samarbeta med några hästägare. De kan komma med viktig information för användbarheten av smyckena. Utöver diskussioner med hästägare kommer prototyperna att sättas för provanvändning, för att de färdiga smyckena skall kunna bli användbara produkter. Med hjälp av den information som finns skall jag tillverka en ny produkt åt en ny användargrupp.

1 HUR HAR MÄNNISKAN SMYCKAT HÄSTAR TIDIGARE I OLIKA KULTURER

Man vet inte exakt när och varför hästen och människan kommit i kontakt med varandra, förutom att det hänt efter att människan har domesticerat hunden, omkring 6750 f. Kr. Efter att människan tagit hästen till sitt husdjur har de levt i en samexistens som gagnat båda parterna och detta förhållande består fortfarande. Hästen har haft en stor roll i människans liv och människan har dyrkat den, vilket lett till att det varit vanligt att smycka hästen och att överlag ta väl hand om den.

Eftersom hästen alltid varit mycket viktig för människan har hon tagit väl hand om den och till detta har även utsmyckning hört till. Skyterna, som levde 800-300 f. Kr norr om Svarta havet, var alla ridkunniga. De var ett nomadfolk som byggde sina hus på vagnar som drogs av hästar. Skyternas hade en långt utvecklad konst som var både fantasifull och stark och som oftast bestod av hästmotiv. Speciellt utsmyckat var skyternas ridutrustning, så som sadlar, sadeltäcken och betslen. Redskapen var vackert färgade och målade, de var guldbeslagna med förgyllda fransar och spetsar. Utrustningen hade också häpnadsväckande vackra reliefer som föreställde olika djur som till exempel lejon och drakar som anföll mindre djur som till exempel stenbockar och hjortar. Skyterna var otroligt duktiga på att avbilda liv, rörelse, kraft och fantasi i sin konst som har hittats på hästarnas utrustning i uppgrävda gravar. Skyterna ansåg att konsten och avbildningen av djuren på ridutrustningen hade en magisk kraft och att de överförde sin snabbhet, och goda syn till hästen och dess ryttare, dessutom ansåg de att bilderna och utsmyckningen hade en skyddande effekt då de till exempel begav sig ut på jakt.

I arkeologiska grävningar av skyternas gravar har man funnit olika huvudprydnader som med stor sannolikhet använts som prydnader på hästarna. Materialen i prydnaderna består av styvt

läder, fint getskinn och filt. Dessa är sedan förgyllda och målade med olika mönster och figurer. De anses inte ha haft någon praktisk användning men de har tydligen varit flitigt använda. Man kan tänka sig att de använts i olika religiösa ceremonier.

I vissa folkslag, så som balterna under den tidiga medeltiden, värdesatte hästen till och med högre än kvinnan. Andra kulturer ansåg att den döde behövde sin häst även efter livet på jorden, vilket ledde till att hästar begravdes med den döde. I Preussen och Litauen begravdes hästen stående med full utrustning på för att den skulle vara färdig för användning när dess ägares ande hade lust för en ridtur. Med i gravarna lades mängder av dyrbarheter så som remmar och gjordar som var beslagna med silver och guld, sadeltäcken som var rikligt broderade samt brett och stigbyglar som varit försilvrade. Även svansarna kunde vara prydda med spiralringar som gjorts i brons.

Människan har alltid velat dekorera de saker som är viktiga i livet, om det sedan är hustrun, hemmet eller hästen så har man satt både tid och de dyrbaraste utsmyckningarna på dem. Skyterna, cimbrerna, sarmaterna, balterna och många fler har lagt otroligt mycket av sina rikedomar till att smycka sadlar och betsel.

Då tornerspelet var vanligt i Västeuropa var det mycket vanligt att hästen bar ett slags schabrak (ett sadeltäcke som placerades över sadeln) som var fullt utsmyckat och som räckte nästan ända ner till marken. Hästen hade svårt att röra sig med schabraket eftersom det var så tungt på grund av alla otroliga broderier som smyckade hela schabraket.

Efter denna tidsperiod började man i England minska på utsmyckningen av hästarnas utrustning, eftersom det ansågs vara vulgärt att ha en för utsmyckad häst. Allt skulle vara rent och enkelt så som sadel och betsel. Lädret skulle vara mjukt och välputsat utan någon som helst av dekorerings. Denna enkelhet av

utsmyckning fungerar fortfarande i dagens Europa. Hästarna har fortfarande inte några stora utsmyckningar i dagens tävlingar, utan i stället är det viktigt att hästen är väl ryktad, manen och svansen fint flätade och utrustningen skall vara ren och väl putsad. Helst skall hästen ha en vit vojlock (täcket under sadel) och om hästen behöver benlindor skall de vara vita.

Överlag följde hela Västeuropa Englands tankesätt förutom Spanien som fortsatte att dekorera hästarnas utrustning. Tornerspelen övergick till en sorts festspel som kallades för karuseller. Under dessa festligheter smyckades både hästar och ryttare in i det sista även om det inte annars var mera vanligt att smycka hästarnas utrustning. Hästarna kunde dekoreras med schabrak som bestod av till exempel ormskinn eller sebraskinn, betslen var försilvrade och hovarna kunde vara täckta med olika vackra paljetter. Överlag användes blommor och band för att göra hästen så vacker som möjligt.

Utöver att det var vanligt med utsmyckning av hästens ridutrustning hörde det även till att hästen blev ordentligt utfodrad och att pälsen, manen och svansen var rena och välskötta. Det var vanligt att manen och svansen friserades och flätades medan pälsen gneds ren med dadelpalmsfibrer som fick pälsen att glänsa. I en del skrifter kommer det fram att människan till och med skulle ha fört sina hästar i någon sorts bastu för att hästen skulle bli ordentligt ren. Både skötseln av hästen och utsmyckningen av den tyder på att hästen varit mycket viktig för människan genom tiderna och detta är den ännu idag då hästägarna sätter ner både tid och pengar på sina ståtliga vänner.

Övre bilden: Västerntidutrustning. Nedre bilden: Typisk ridutrustning i de Europeiska länderna. (Yann Arthus-Bertrand, s. 91, 127)

1.1 Hur smyckas hästar inför olika tillställningar

Människorna dekorerar sina hästar olika i olika kulturer och olika mycket. Den kanske vanligaste smyckningen i vår kultur är minimal och försiktig. Dels kanske det beror på tiden i England då man började minska på utsmyckningen av hästar. Tankesättet har följt med till denna tid och eftersom det inte finns något riktigt utbud av dekorationer och smycken så har ingen förstått att fråga efter det. En annan orsak till att det inte längre är vanligt med utsmyckning kan bero på de stränga tävlingsreglerna som Suomen ratsastajainliitto oy lagt upp. Det som kan finnas på hästar som kunde kallas för dekoration är små detaljer på ridutrustningen, så som till exempel små guldfärgade dekorationer på tränsens pannrem.

Hästägaren Jari Savolainens och hästskötaren/instruktören Senita Pukkis första uppfattning om smyckena var att de skulle komma som små dekorationer på tränsens remmar. De såg framför sig liknande dekorationer som redan nu finns på remmarna i tränsen, med andra ord ganska obetydliga. Detta ger en bra bild av att eftersom det inte idag förekommer smycken på hästar, så kan man inte tänka sig det heller.

Som det redan kommit fram tidigare i texten, i kapitlet 1 Hur har människan smyckat hästar tidigare, anses det att hästarna enligt det finska tankesättet skall för det första vara rena och välskötta. Manen skall vara flätad i små enskilda flätor som sedan rullas upp till enskilda små hårknutar. Svansen kan endera vara flätad från roten neråt som sedan slutar vid ungefär mitten av svansen eller så kan den vara helt oflätad. Tränsen skall vara välputsad och hel, så som även sadeln skall vara i gott skick. Under sadeln skall vojlocken, ett täcke som sätts under sadeln för att sadeln inte skall skava och vara för hård mot hästens rygg, vara vit eller åtminstone ljus. Om hästen behöver extra mjukhet under sadeln skall även denna vara vit eller ljus och passa i färg med vojlocken.

Dekorering av hästar i andra kulturer. (Yann Arthus-Bertrand, s. 105, 39)

Många hästar har en tendens att slå ihop benen under ridning och därför användes benskydd. I vanliga fall kan man använda färdiggjorda benskydd som är lätta att sätta på benen och består av mjukt tyg och läder eller plast. Till tävlingar skall även benskydden vara vita och man använder sig av vita benlindor som lindas enskilt runt varje ben. En förenklad slutsats på hur hästen skall se ut är att själva utrustningen skall vara mörk och all textil skall vara ljus.

Den vanligaste stilen av utrustning i tävlingar är ändå inte den ända. Beroende av tävlingsgren kan stilen på utrustningen variera stort och till exempel västernridningens utrustning är mycket olik stilen som förekommer i hopp- och dressyr tävlingarna.

Västernridning är en helt skild gren som förekommer i alla länder. Dess ursprung kommer från Spanien. Till USA kommer västernridningen redan i början av 1770-talet och både utrustningen och ridstilen var starkt influerad från Spanien av de mexikanska föregångarna från 1500-talet. Stilen på utrustningen som hästarna bär beror på olika praktiska orsaker, som till exempel hornet som ligger framme på sadeln som var till för att kunna binda fast boskap med. Överlag var det viktigt att all utrustning skulle vara bekväm, eftersom ryttarna red långa tider i ett sträck. Utrustningen kan ha dekorationer, men då är de en del av utrustningen som till exempel någon ornamentik som är intryckt i lädret på utrustningen. För övrigt hör inte några skilda dekorationer eller smycken till västernridning.

I de Afrikanska länderna smyckar man sina hästar med olika sorters textiler i mängder av färggranna färger. Dessa är delvis skilda dekorationer eller så är de en del av till exempel täcket som ligger under sadeln. Även i arabländerna kan man träffa på utrustningar som är färggranna och rikligt dekorerade med trådtofsar och snäckor.

Exempel på hur rankor sett ut.

Även i vår europeiska kultur förekommer rikligt utsmyckade hästar, men endast i specialsammanhang. Dessa specialsammanhang är ofta uppvisningar och då anses det höra till att dekorera hästar i en större grad än för andra tillfällen. Till exempel vid kungliga sammanhang bär hästarna ofta betydligt mer dekorerade utrustningar än vad som i vanliga ridtävlingar är vanligt och godkänt.

Överlag kan det konstateras att människan dekorerar hästarna för specielltillfällen och då används som material färggranna trådar, olika metaller, stenar, snäckor och så vidare.

1.2 Smyckning av hästar i den finska kulturen

För att få uppgifter om vad som använts för hästar i den finska kulturen tog jag kontakt med några av hembygdsmuseer på olika orter. Det visade sig att det inte finns så mycket information om utsmyckningar av rid- och körutrustning för hästar, dels för att den dekorerings av hästar som gjorts i Finland har varit mycket minimal, men också på grund av att det ansetts att det inte har varit lika viktigt som att ta till vara information om hurudan utrustning som använts.

Den information som finns består till en stor del av olika rankor, en del av utrustningen vid körning av hästen, och av olika sorters brett, som är en del av tränsen. De rankor som fanns till handa på Pargas hembygdsmuseum var från 1700 – 1800 –talet. De var alla gjorda av trä och dekorerade med små detaljer på ytan. Formen kunde aningen avvika i vissa rankor från den vanliga formen på grund av dekorationerna, men inga skilda smycken eller dekorationer delar fanns på museet. Rankorna var även målade med olika färger och vissa av rankorna hade dekorationer som föreställde tupper och hästhuvuden. Tuppen symboliserade vaksamheten och var tagen från bibeln. Tupparna förekom som dekoration på de finare rankorna.

Cirkushästar med utsmyckad utrustning.

I gamla finländska filmer ser man ibland att hästarna bär bjällror, som glatt klingar i takt med hästens steg. De var fastsatta i utrustningen som användes vid körning. Ofta kopplas bjällror ihop med gammaldags jul då hela familjen tidigt steg upp för att färdas med häst och släde genom den kalla och mörka morgonen till kyrkan, för att lyssna till den tidiga gudstjänsten. Dessa bjällror kan tänkas vara en sorts utsmyckning av hästar, eftersom de inte hade någon funktion för att underlätta styrandet av hästen. Den enda funktionen som bjällror hade var att det hördes på avstånd att man var på kommande med häst och släde. Bjällror har varit olika stora med olika former och klanget i bjällror har också varierat en del.

Överlag kan det konstateras att utsmyckningen av hästar i den finländska kulturen varit mycket liten och att det inte funnits skilda smycken för hästar i någon större utsträckning. De dekorationer som gjorts åt hästar är en del av de utrustningar som använts vid körning och ridning av häst.

1.3 Dekorering av cirkushästar

Dekoreringen av cirkushästar har varierat under årens lopp. Periodvis har trenderna ändrat och ibland har det varit vanligt att dekorera hästarna medan andra tider har det varit mer populärt med en minimal utsmyckning. Enligt Cirkus Finlandia har den pågående trenden att inte använda dekorationer på hästarna börjat för ca 10 år sedan. Trenderna kommer till en stor del av vad publiken och övriga människor vill se. *"För tillfället är det frågan om att människorna vill se hästarna vilda och fria"* (Carl-Gustav Jernström, cirkusdirektör för Cirkus Finlandia). Det anses vara betydligt bättre för hästen att inte bära någon som helst utrustning under föreställningarna. Cirkus Finlandia var överens om att detta är en förbi gående trend och att möjligen efter ca 10-15 år kan denna trend ha ändrat till att publiken gärna vill se

till exempel strutsfjädrar och andra dekorationer på hästarna igen. Det ända som hästarna i dagens föreställningar har på sig är ett enkelt träns som enbart består av ett bett och remmen som håller bettet på plats genom att remmen går bakom öronen. Tränsen finns till för att tränaren snabbt skall få tag i hästen och lugna ner den ifall den av någon anledning inte skulle lyda eller bli skrämmd.

Då trenden tillåter dekorationerna finns det inte några skilda smycken som används på hästarna, i stället är dekorationerna en del av utrustningen. Remmarna är dekorerade med nitar, lampor, färger, stenar och så vidare. Utrustningen består av delvis onödiga remmar som inte har någon annan funktion än att bära dekorationerna. Remmarna har även stora olikheter i formen till skillnad från vanliga tränsar. Genom remmarnas former uppstår även en sorts dekoration.

Den vanligaste dekorationen som använts på cirkushästar är strutsfjädrarna. Dessa fjädrar är en av de få dekorationerna som är skilda smycken och som inte har någon annan funktion än att göra hästen mer attraktiv. Fjädrarna placeras fast i hästens utrustning med hjälp av en skruv som sitter i ändan på fjädrarna. I remmarna finns muttern som skruven passar ihop med. Dessa fjädrar är värdefulla och oftast finns det en skild person vars uppgift är att sätta fjädrarna på plats före hästarna skall in på arenan och sedan ta bort dem då hästarna uppträtt färdigt.

Dekorationerna fästs vanligast på huvudet, framme på bogen och manken. Utrustningen och dekorationerna på dem är alltid specialbeställda. Stora cirkusar har ofta en egen tillverkare för all utrustning som används under föreställningarna och därför har de möjlighet att byta utrustningarna oftare än en mindre cirkus. Utrustningen är dyr och nu för tiden är materialen i stort sätt vad som helst, detta medför att den inte alltid är så hållbar. Gammal utrustning är ofta betydligt mycket hållbarare eftersom man använt läder som grundmaterial.

En del stora världskända cirkusar så som till exempel Krone, Knie och Gross är så kallade traditionella cirkusar som inte följer trenderna i samma grad som övriga. Eftersom de är traditionella är även utsmyckningen traditionell och mer använd än vad till exempel finska cirkusar använder.

Vissa gör dekorationerna rakt på pälsen åt hästarna genom att först borsta håren i pälsen mot ett håll varefter en schablon placeras på den borstade pälsen. Figuren i schablonen fås fram genom att borsta håren i en annan riktning än vad det övriga håret är borstat i. Cirkus Finlandia anser att det inte är vanligt att till exempel fläta manarna och svansarna, eftersom hästen ser ståtligare och vackrare ut om manen och svansen får röra sig fritt.

Inspirationsbilder för formgivningen av smyckena. (Yann Arthus-Bertrand, s. 152, 97, 0,)

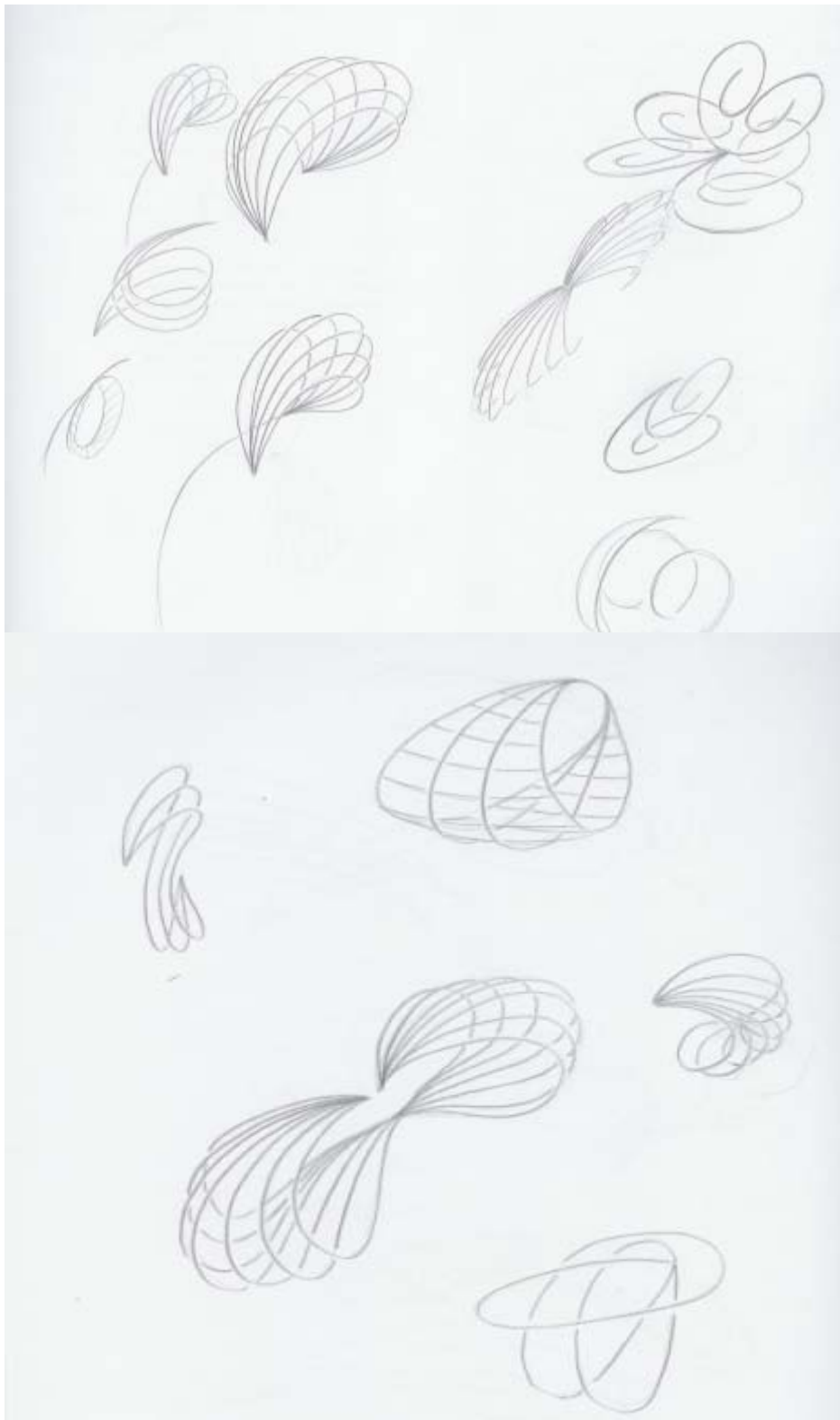

2 SMYCKENAS FORM

Formen i de två smyckena är en viktig del av helheten. För att hästen ostört skall kunna arbeta får inte formen i smyckena göra någon skada på hästen eller annars störa den. Även reglerna för de olika tävlingstyperna hade en inverkan på formen till smycket. I Suomen ratsastajainliitto ry:s tävlingsregler står det följande om dressyr tävlingarna *"Hevosien koristelemisen epäluonnollisilla tavoilla (silkkinaubat tms. koristeet) on kielletty. Harjan ja hännän leittäminen on sallittu. Häntälisäkkeet sallitaan ainoastaan SRL:n erikoisluvalla. Häntälisäkkeet eivät saa sisältää metalliosia."* (Suomen ratsastajainliitto ry, s.12.) Eftersom det är förbjudet att smycka hästen med något som helst extra i dressyr tävlingar, valde jag i stället hopptävlingar och showridning. Reglerna för dessa tävlingstyper var inte lika stränga och tillät att formge ett smycke som placeras framme på hästens huvud. För att smycket skall synas i användningen måste det vara relativt stort. Sedan får inte smycket vara för tungt, så att hästen kan ostört arbeta även om den samtidigt bär smycket. Smycket skall vara både relativt stort och lätt, dessa punkter var grunden till formen.

Smycket måste även vara lätt att placera på sin plats, för att bättre väcka intresse hos framtida kunder. Om möjligt skall formen vara sådan att det inte behövs några extra delar för att man skall kunna sätta smycket på hästen. Ifall fastsättningen av smycket är invecklat så finns det en risk för att ett mindre antal människor blir intresserade av smycket.

Silvertråd utstrålar samma spänst och säkerhet i sin rörelse som en häst i dess rörelser. Med silvertråd kan man göra stora smycken med relativt lite material och smyckena blir inte tunga fast de görs relativt stora. Både smyckena åt hästen och smycket åt ryttaren kommer att till största delen bestå av silvertråd. Eftersom smycket kan bli utsatt för hårdare smällar är det viktigt att tråden får vara tillräckligt tjock med tanke på hållbarheten.

En del av skisserna.

Materialen som används i smyckena måste vara lätta att putsa, eftersom miljön var smyckena skall användas sällan är riktigt ren. Redan själva hästen kommer att smutsa ner smycket på grund av att hästar svettas då de arbetar.

2.1 Utstrålningen i smyckena

Även om det är hästarna som skall bära smycket, är det ändå hästägarna och överlag hästintresserade människor som kommer att fungera som kunder till smyckena. Kunderna kommer att vara både unga och gamla, män och kvinnor, människor med olika arbetsområden och så vidare. Gemensamt för alla dessa människor är deras brinnande intresse för hästar.

Jag har valt att formge två huvudsmycken åt hästar och ett smycke som kommer åt ryttaren och former till smyckena har jag sökt fram från hästarna och deras rörelser. Hästar är som djur eleganta och ståtliga och detta skall också komma fram i smyckena. Deras rörelser är säkra och de utstrålar värme och snällhet. Smyckena skall se eleganta och stilfulla ut, formerna skall vara vackra och linjerna säkra. Smyckena skall se tilltalande ut så att kunderna har samma lust att få ta smyckena i handen som att få föra handen längs hästens mjuka och varma päls. Hästen är en livlig varelse som sällan står helt stilla, detta är något som även skall synas i smyckena. Man skall kunna granska dem från många håll och hela tiden kunna se nya sidor från dem. Jag valde att hålla mig till former som upprepar sig själva och med små skillnader på storlekar i formerna bildar de tillsammans en helhet. Hästens rörelser består likaså av upprepade rörelser som ser olika ut med små variationer. Då en häst till exempel gör galoppombyten på varje steg, en rörelse som kan användas i samband med showridningen, betyder det att det är en upprepande rörelse av steg som är aningen varierade från den vanliga galoppen. På detta sätt uppstår det en helt ny variant av

en rörelse. Polerat silver som material är elegant och vackert, egenskaper som också finns hos en häst. En fri och vild hingst visar gärna upp sig för stona i flocken genom att lyfta upp svansen samt huvudet och ståtligt galoppera på de vida gröna slätterna, för att väcka intresset hos stona. Överlag är hästens alla rörelser mer eller mindre vackra, säkra och mäktiga. Jag ville överföra samma känsla till smyckena, som finns då man tittar på de ståtliga djuren och detta anser jag att bäst lyckas genom att använda silvertråd där formen av bågar och svängar upprepas. Silverkulorna i sin tur piggar upp smyckena och ger en glad och positiv livslust så som hästen gör med att knuffa och busa med ägarna och skötarna. De välter gärna ämbaret med ryktborstarna upprepade gånger så att man upprepade gånger får plocka upp alla de utfällda ryktborstarna. Detta gör de med en liten glimt i ögat och som hästälskare kan man inte annat än tycka om sin häst ännu mer.

Stämningen i smyckena skall vara samma som ovanstående beskrivning. Inte heller skillnaden mellan smyckena får vara för stora, eftersom de tillsammans skall bilda en liten smyckeserie. Detta även om formgivningen gjordes för att passa de två olika ridgrenar. Till showridningen skulle smyckena ha kunnat vara större, men meningen är att båda smyckena skall passa till båda grenarna. Det är även meningen att smyckena skall se ut som om de vore en del av helheten och för stora smycken skulle ha sett överdrivet ut.

2.2 Problematiken i användningen av smyckena

För att kunna bestämma var på hästen smycket skall ligga är det viktigt att fundera över vilka ställen på hästen som är möjliga och varför de är det och vilka ställen på hästen som är omöjliga och varför de är omöjliga. Tanken med smycket var att det skulle

ligga på ett synligt ställe på hästen. Med synligt menas en sådan kroppsdel som väcker intresse hos åskådarna. Det är även viktigt att smycket är synligt från möjligast många håll.

Det första och det kanske mesta naturliga stället som man kommer att tänka på är hästens huvud. Huvudet är kanske vanligaste kroppsdel på hästen som människorna lägger märke till först, då de tittar på en häst. Om smycket skulle vara längst fram på huvudet mellan ögonen skulle det synas från sidorna och rakt fram ifrån. Det skulle även vara omöjligt för hästen att komma åt smycket, förutom om den slipper till och gnida huvudet mot någonting.

Andra stället som skulle vara naturligt att placera smycket på är svansroten. Även då skulle smycket synas från flera olika håll. *”Att placera smycket på svansroten skulle betyda att smycket skulle utsättas för påfrestning, eftersom hästen viftar relativt hårt med svansen då den är koncentrerad och lyssnar på hjälperna som ryttaren ger.”*(Anita Holmborg, hästägare, 2007) Det betyder att smycket skulle måsta vara otroligt hållbart och fastsättningen av smycket skulle måsta vara betydligt mycket starkare än om smycket skulle läggas fram på huvudet.

Smycket skulle även kunna placeras på sidan av hästen, men det skulle betyda att det enbart skulle synas ordentligt från ett håll, vilket jag vill undvika. Det skulle även kunna vara svårt att på ett lätt sätt kunna sätta fast smycket på sidan av hästen. För att smycket skall anses vara fungerande skall det vara lätt att fästa, utan att man behöver en mängd olika extra delar för det. Om smycket skulle placeras på sidan av hästen kunde de lätt kräva en hel del extra delar för att det skulle hållas stabilt under användningen. För att inte distrahera hästen under arbete, måste smycket hållas ordentligt på sin plats.

Andra möjliga ställen kunde vara benen, fast inte kanske ett så bra alternativ, eftersom smycket skulle utsättas för en stor påfrestning. *"Det är ganska vanligt att hästen slår ihop benen i de olika gångarterna och detta kunde lätt göra skada åt smycket."* (Holmborg, 2007) Speciellt under hopptävlingar skulle det finnas en stor risk för att hästen stöter till hindrens bommar med benen, ifall av att hästen inte hoppar tillräckligt högt eller för att hoppet börjat för långt ifrån det kommande hindret. Dessa orsaker gör att det inte är någon som helst idé att försöka göra smycket för hästens ben.

Det mest fungerande stället för smycket är med andra ord hästens huvud. Smycket är synligt, hästen kommer inte lätt åt smycket och tränsens läder delar är perfekta för att lätt kunna festsätta smycket.

Diskussioner med hästägare gav vissa ramar för hurdan form smyckena kan och inte kan ha. *"Korun on olltava tarpeeksi kapea, jotta se ei osu bevosen silmiin tai muuten häiritese bevosta."* (Senita Pukki, Teijo talli, hästskötare/instruktör, 2007) En ungefärlig översättning är att det är viktigt att smyckena inte blir för breda så att de inte kommer för nära ögonen, eftersom det skulle kunna irritera hästen. Med andra ord är det bättre om formen på smyckena är långa i stället för breda. Längden på smycket hade inga större begränsningar, men för att smycket skall vara användbart anser jag att det inte skall vara längre än vad mellanrummet mellan pannremmen och nosremmen är. Detta mellanrum varierar beroende på storleken av tränsen, så med andra ord måste festsättningen av smycket vara reglerbart så att smycket passar till alla storlekar. Smyckena kan inte vara för stora för att de skall kunna bäras av mindre hästar. Sedan kan det vara en idé att senare, ifall intresset för smyckena blir tillräckligt stort, att göra två storlekar så att de skulle passa på till exempel shetlandspionyer som hör till de minsta hästraserna som man rider på. I fall man skulle utgå ifrån ett träns menat för

shetlandspionyer skulle smycket bli betydligt mycket mindre och det i sin tur skulle medföra att det inte skulle synas på de större hästraserna.

Fastsättningsremmarna för smyckena måste vara hållbara, men de får inte ta uppmärksamheten från smyckena. Till en början var det meningen att remmarna skulle göras av läder, vilket skulle ha varit ett hållbart och säkert alternativ. Användningen av läder skulle ha medfört att det skulle ha måsta finnas minst tre olika färgers remmar, eftersom det finns svarta, vita och bruna hästar. Detta är enbart huvudfärgerna, sedan har de flesta svarta och bruna hästarna en vit bläs framme på huvudet. Ifall man hade använt en svart rem på en svart häst med redan en liten vit bläs kunde remmen ha blivit alldeles för synligt, vilket kunde ha tagit uppmärksamheten från smycket. För att undvika liknande problem bestämde jag mig för att använda en sorts tunn smidig plastkvalitet för fastsättningsremmarna i stället för läder. Plasten är genomskinlig så även om hästen är tvåfärgad på huvudet så kommer din inte att synas speciellt mycket.

3 ANVÄNDNINGSTILLFÄLLEN

Inom ridsporten finns det flera olika tävlingsgrenar så som till exempel hopp-, dressyr-, fält-, show- och västernridning. Det är omöjligt att formge ett smycke som skulle kunna passa till alla olika grenar och därför har jag valt att välja hopptävlingarna och showridningen. Hopptävlingarna valde jag eftersom det är den vanligaste tävlingsgrenen inom hästsporten och både ryttare och häst ser stiliga ut. För att det skall finnas en möjlighet för smyckena att bli synliga måste de användas i en gren av vilka de flesta hästintresserade människorna är intresserade av. Jag ville även komma fram med utsmyckandet av hästar i en gren var det inte har varit vanligt med utsmyckning.

För tillfället är det väldigt ovanligt att dekorera hästar inför tävlingar, förutom till showridningen som går ut på att både häst och ryttare är utsmyckade. Trenden att låta bli att smycka hästar kan möjligen härledas från tiden då man i England, som redan tidigare nämnts, ansåg att det var vulgärt att använda smycken på hästar.

För att både hästägare och Suomen ratsastajainliitto skall bli intresserade av smyckena måste fastsättningen av smyckena vara lätt och så får de inte ha någon som helst inverkan på hästens prestationsförmåga under tävlingarna.

3.1 Hopptävlingar

Hoppning är den populäraste tävlingsgrenen i ridsporten. I den här grenen är det meningen att hästen och ryttaren tillsammans så fort som möjligt rider igenom den utsatta hinderbanan med minsta möjliga felpoäng. Avdrag av poäng kommer från att riva hinder, för att hästen vägrar vid ett hinder, för att hoppa hindren i fel ordning och om ritten är längre än den utsatta maximaltiden.

I tävlingsreglerna framstår det enbart vilken typ av ridutsusting inte får och får användas på hästen under tävlingarna. Utöver det beskrivs även vilka kläder ryttaren skall använda, men för övrigt står det inte att man inte skulle få smycka hästen. Det man ändå måste komma ihåg är att utsmyckningen inte får orsaka hästen smärta. Detta betyder att det är viktigt att formen på smycket skall vara sådan att den inte orsakar till exempel skavsår på hästen. Det är även förbjudet att använda ögonlappar på hästen vilket betyder även att smycket inte får skymma sikten för hästen. Hållbarheten av smyckena är viktig, eftersom smycket i vissa situationer kan utsättas för hårda smällar. Sådana tillfällen kan uppstå då hästen vägrar för ett hinder, men i stället för att hinna stanna i tid före hindret faller hästen hindret och i värsta fall kan någon av de fallande bommarna träffa smycket. Detta är kanske inte så vanligt, men möjligt.

Överlag är hopptävlingar en gren där farterna är höga och svängarna branta, vilket betyder att smycket måste sitta stabilt. Det får inte finnas ens en liten risk för att smycket skulle kunna lossna under prestationen, eftersom det skulle irritera hästen i den mån att ryttaren skulle kunna vara tvungen att avbryta tävlingen.

3.2 Showridning

Showridning är en betydligt ovanligare gren än vad hoppning är. I showridning är det frågan om föreställningar som visas tillsammans med musik. Uppvisningen kan bestå av fler ekipage som uppträder på samma gång och både ryttare och häst är rejält utsmyckade. Hästen gör olika rörelser i takt med den spelade musiken. Hästen gör samma rörelser och gångarter som i dressyr, men utöver detta gör de även en hel del andra rörelser som till exempel olika hopp i luften med och utan sparkar, stegringar, lägger sig ner på order och mycket mer. Man skulle kunna säga att showridning påminner om till exempel skönskrinning eller dans där uppträdaren är klädd i fina kläder och rör sig till musik med olika rörelser.

Tyska gruppen som uppträder under namnet Apassionata är världskänd för sin showridning. Varje år turnerar den i olika länder med sin föreställning som är ny för varje år. ”Besökarna får under vår två och en halv timme långa show uppleva ett fyrverkeri av mästerlig ridkonst, färgstarka dräkter, fantastiska musik komponerad endast för APASSIONATA, enorma scenarrangemang, ljus- och pyrotekniska effekter, såväl som många andra showelement som får dem att tappa andan – allt med de ädla hästarna i centrum.”(www.apassionata.eu/HOMMAGE/schweden/index.html) Denna mening säger i sin korthet bra vad showridning handlar om.

Även om det är godkänt och hör till att smycka ekipaget hör samma regler till denna gren som till alla andra ridsportsgrenar, man får inte använda någonting som ger hästen smärta. Med andra ord betyder det att smyckena skall sitta ordentligt fast utan att det får uppstå skavsår på hästen.

4 PASSAR SMYCKET FÖR ALLA HÄSTAR

För att smyckena skall kunna användas utan några problem måste de vara ordentligt uttänkta. För att undvika onödiga problem provanvändes prototyperna på hästar. Prototyperna fungerade bättre än väntat och med några små ändringar fungerade smyckena riktigt bra. Prototyperna hölls bra på plats men speciellt för det tyngre smycket var det obetydliga problem vid högre farter. Smycket hölls bra på stället i sidled men det studsade mot huden, vilket kan bli irriterande för en känslig häst. Detta irriterade dock inte hästen som stod för provanvändningen. Jag ville ändå göra vissa förändringar för att det inte skulle slå mot huvudet. I provanvändningen kontrollerades det att smyckena inte ger skavsår åt hästen vilket var ett problem med smycket, som består av både avsmalnande silvertrådar med silverkulor i ändorna och de ovala länkarna av den ovala silvertråden. Problemet var dock inte stort utan med några små justeringar var det löst.

För smycket som består av enbart avsmalnande silvertrådar med silverkulor i ändorna av trådarna var de inga andra problem förutom att det måste få fler fastsättningsställen i plastremmen för att det inte skulle lägga sig snett i användningen. Detta smycke hölls på plats under hela provridningen, dels antagligen för att det inte väger så mycket som det andra smycket gör.

Det viktigaste med provningen av prototyperna var att se hur hästen reagerar på att ha något extra på huvudet och detta lyckades mycket bra. Hästen blev inte störd av att smycket blev placerat på huvudet och inte blev den heller under hela ridningen irriterad på smyckena. Det såg ut som om den inte skulle ha märkt smyckena över huvudet.

Prototyperna provanvänds före slutliga smyckena tillverkas.

För att alla hästar skall kunna använda smyckena, oberoende av storlek eller färg, är det nödvändigt att fastsättningen av smycket är justerbart och genomskinligt. Det skulle inte vara klokt att göra flera olika storlekar av smyckena, bara för att alla hästar skulle kunna bära smycket. För att undvika detta problem är båda smyckena i samma storlek men fastsättningen på smycken skall vara sådana att de går att justera.

Eftersom remmarna i tränsen är justerbara, för att det inte skall behöva tillverkas så många olika storlekar, är det naturligt att även remmarna för fastsättningen i smyckena är justerbara. På detta vis passar samma smycke till alla hästar bara genom att förändra längden av fastsättningsremmen. Smycket passar alla storlekar hästar, men de kommer att se större eller mindre ut beroende på hästens storlek.

Vita hästar kan även medföra ett problem genom att polerat silver inte kanske syns lika bra på vitt som på andra färger. Det kunde vara en möjlighet att till exempel oxidera silvret så att det skulle bli mörkt och på det sättet få smycket att synas bättre. Oxiderat silver kanske i sin tur inte ger samma ståtliga känsla som icke oxiderat silver.

Båda smyckena för hästar och smycket till ryttaren.

5 SMYCKENAS ANVÄNDBARHET

Efter att prototyperna varit i provanvändning behövdes vissa omändringar göras med fastsättningen av smyckena i tränsen. Speciellt smycket med enbart avsmalnande silvertrådarna med bollarna i ändorna blev omändrat, eftersom det var för svårt att fästa smycket. Sedan skulle det ha behövts göras vissa extra delar för att försäkra att smycket inte skulle ha vridigt sig på sida under användning. För att underlätta fastsättningen av smycket fick smycket samma mekanism som det andra fungerande smycket hade. Det var både lätt att placera på tränsen och det hölls bra på sin plats under användningen. Efter ändringen av fastsättningsmekanismerna kan man använda samma rem till båda smyckena, vilket även är en bra lösning med tanke på vidareutveckling av smyckena.

Före formgivningen av smyckena var ett av kriterierna att smyckena skulle vara lätthanvända och ha så lite som möjligt extra delar för fastsättningen av dem. Detta kan nu ses i de slutliga produkterna, man behöver inte en massa tid för att placera smycket på hästen före både hästen och ryttaren skall in på plan för att utföra sin del av tävlingen. Andra kriterier för smyckena var att de skulle hållas på sin plats under ridningen utan att störa hästen och att de inte skulle få orsaka någon skada, så som till exempel skavsår. Även om smyckena rör på sig en aning under användning är det så lite att hästen inte blir störd av det och med små justeringar av silvertrådarna löstes problemen med eventuella skavsår som skulle ha kunnat uppstå vid en längre användning av smyckena.

6 VIDAREUTVECKLING AV SMYCKENA TILL EN MINDRE SERIEPRODUKTION

För att kunna tillverka ett smycke i serie och för försäljning måste man möjligen göra vissa förändringar på smycket. I formgivning av ett unikt smycke tänker inte formgivaren på hur det skulle vara mest lönsamt att tillverka smycket, eftersom det inte hör till formgivningen av ett unikt smycke. För att formgivningen skall bli riktigt bra kan det löna sig att först göra ett unikt smycke där man inte behöver fundera på tillverkningsmöjligheter och kostnader. Då formgivningen är klar görs en analys på hur man skulle kunna tillverka smycket med lönsamhet. Vad kan man ändra på utan att smyckets formgivning ändras för radikalt? Kan man använda sig av halvfabrikat för att få tillverkningskostnaderna lägre? Dessa är några av frågorna formgivaren måste ställa för att kunna vidareutveckla smycket till en serieproduktion.

Som redan tidigare nämnts har det inte varit vanligt att smycka hästar i den finska tävlingskulturen, förutom i showridningen där dekorerings hör till den viktigare delen av ridningen. Redan detta ger första frågan, är hästägarna villiga att sätta ut pengar på smycken åt sina hästar eller anser de att det är onödigt. Jag anser att man kan dela upp hästintresserade människor i minst två olika kategorier när det gäller satsning på utrustning och tillbehör för hästen. Ena gruppen som kanske ofta består av äldre människor har på ett eller annat vis haft med hästar att göra största delen av sitt liv. Dessa människor har ofta sina hästar hemma på sina gårdar och rider till en stor del i skogen och vissa kanske använder fortfarande sina hästar som ett hjälpmedel till exempel i skogsarbeten. Att få dem att bli intresserade av att köpa smycken åt sina hästar kan vara så gott som hopplöst. De köper inte en massa nya redskap och utrustning ifall det inte är nödvändigt och de kanske anser att smycken åt hästar är mer än onödigt. Deras tankesätt är förstäeligt, eftersom de för det mesta rider ensamma

ute i naturen och är ute efter avslappning, njutning och vänskap, för dem är hästen en del av deras livsstil. Sedan finns det den andra gruppen av hästägare och hästintresserade människor. Denna del hittas oftast på ridstall och privata stall där man inriktat sig på ridning som en sportgren. Många hästägare har sina hästar i samma stall och alla är mer eller mindre i kontakt med varandra och påverkade av vad andra i stallet gör. Hästen anses vara ett husdjur så som en hund eller katt och man vill som ägare se till att husdjuret har det så bra som möjligt. Detta betyder att man vill köpa det bästa täcket åt hästen man har råd till, man vill ha flera borstar än kanske nödvändigt för att göra hästen ren, utrustningen skall inte bara sitta bra på hästen utan den skall även se bra ut på hästen. Dessa hästägare har ofta börjat sitt intresse med att ta ridlektioner på något ridstall och kommit in i hela kulturen redan i ett tidigt skede. Genom ridlektioner har de endera blivit intresserade av dressyrridning eller hoppning och intresset har blivit så stort att de bestämt sig för att köpa sig en egen häst med vilken de sedan börjar tävla och dras in i hela tävlingskulturen. Det är dessa människor som intresserar mig och som jag anser att kommer att vara intresserade av smyckena.

Efter att man vet om det finns en efterfrågan av produkten, som i mitt fall är smycken åt hästar kan man börja fundera på vilka ändringar som måste göras för att smyckenas tillverkningskostnader skulle kunna bli lägre. Sedan måste man även komma fram med smyckena, vilket kunde fungera genom att få någon toppryttare att använda smycket på tävlingar. Om toppryttarna skulle bli intresserade av smycken skulle möjligheten vara större att även andra tävlande hästägare kunde bli det.

Ifall intresset bland hästintresserade människor blir tillräckligt stort kan man vidareutveckla och formge andra smycken åt hästar, så som till exempel till svansen. Det är även möjligt att formge flera olika smycken som placeras på huvudet på hästen.

Utöver de produkter som man kunde formge och tillverka åt hästen kunde man även formge smycken som är menade åt ryttarna. Sedan skulle det även kunna vara möjligt att överlag formge liknande smycken som ryttarna kan använda då de inte tävlar. De skulle med andra ord vara smycken som vem som helst kunde använda, också de som inte har med hästar att göra.

Det finns en mängd smycken som fått sina motiv från hästvärlden. I stället för dessa motiv skulle man vidareutveckla hästarnas smycken så att de skulle kunna användas av människor. Smyckena skulle inte ha fått sitt motiv från hästarna, men ändå kunde de tolkas som hästsmycken.

6.1 Smycke åt ryttaren

Det är, som redan tidigare nämnts, väldigt stränga regler för vad hästar får och inte får ha på sig under tävlingar, men reglerna för vad ryttaren får bära på sig under tävlingar är inte lika sträng. Detta ger en orsak att fundera över vilka möjligheter som finns att formge och tillverka ett smycke åt ryttaren som skulle vara en del av helheten.

Till ryttarens klädsel inför hopptävlingar hör enligt Suomen ratsastajainliitto ry följande; ”*Ratsastajan kilpailuasuna on ratsastustakki (vartaloa myötäilevä, edestä napitettu takki, joka ulottuu lantion alapuolelle) ja/ tai turvaliivi. Asuun kuuluvat valkoiset tai vaaleat kellertävän ruskeat ratsastushousut, ratsastussaappaat tai ratsastuskengät (jodphurit) ja niiden väriset sileät pintanahkaiset säärystimet, kiinnitetty turvakypärä sekä valkoinen kauluspaita ja valkoinen solmio tai plastron; taikka muu kauluksellinen ratsastuspaita. Mikäli ratsastetaan ilman takkia, paidassa pitää olla (lyhyet tai pitkät) hibat.*” (s. 8.) Alltså ryttaren skall vara klädd i en ridkavaj, som är åtsittande och sträcker sig nedanför höfterna och/eller en säkerhetsväst. Till

klädsel hör även vita eller gultskiftande bruna ridbyxor och ridstövlar eller ridskor med passande chaps. Reglerna kräver även att ryttaren använder en säkerhets hjälm och en vit skjorta med långa eller korta ärmarna. Till skjortan skall ryttaren ha en vit slips eller plastring.

Till plastringen hör en brosch och denna brosch kunde vara till formen passande med smycket som hästen bär under tävlingen. Vanligen föreställer broschen något utav följande, häst, hästsko med spö eller något liknande. Att formge en brosch skulle vara det mest naturliga, eftersom det är det ända smycket som hör till ryttarens klädsel. Det betyder dock inte att det inte skulle kunna finnas andra ställen på ryttaren som skulle kunna prydas med ett smycke.

Andra möjliga ställen för ett smycke kunde vara till exempel hjälmen, kavajen eller stövlarna. Till stöveln kunde man formge ett smycke som skulle träs fast vid stövelns mynning. Smycket skulle hållas på plats då stöveln är påklädd, eftersom en ridstövel skall sitta tätt på benet.

Bak på ridhjälmen finns det oftast en rosett som har samma färg som hjälmen. I stället för rosetten kunde det finnas ett smycke som kunde sättas på och avlägsnas efter användningen. Här skulle det kräva en mer invecklad fastsättning än på ridstöveln. Smycket skulle inte kunna vara så stort, eftersom ryttaren måste kunna vända på huvudet utan några svårigheter. Ett för stort eller för tungt smycke kunde irritera ryttaren då han till exempel i hopptävlingar måste ordentligt kunna se till följande hinder för att kunna föra hästen rätt mot det kommande hindret.

Kavajen kunde även fungera för att bära ett smycke. Ryttaren måste kunna fritt röra på armarna och därför borde smycket vara högre upp på kavajen. En möjlighet kunde vara att göra ett

axelsmycke, som inte skulle vara så högt utan i stället ligga längs med kavajen.

Som material till smycken kunde användas olika metaller, gärna samma som i smycket åt hästen för att hålla samma stil. Sedan kunde man utöver någon metall även använda tagel från hästsvansen. Det kunde vara omtyckt ifall ägaren kunde komma med tagel från sin häst och åka hem tillbaka med ett smycke som delvis består av håret från kundens häst.

6.1.1 Smycke till plastrongen

För att det skulle bli en bättre helhet på arbetet valde jag att formge och tillverka ett smycke åt ryttaren. Broschen fick sin form få en del av det större smycket som består av både avlånga bågar och avsmalnande silvertrådar. På detta sätt är det inte en rak kopia av de stora smyckena, men det finns en samhörighet mellan smyckena och broschen passar med båda smyckena.

Broschen kan kallas för en biprodukt i detta arbete, men jag tror att det kan vara lätt att väcka intresset för detta smycke hos ryttarna. Smycket är en produkt som redan från tidigare hört till tävlingsryttaren och det är relativt litet för att inte göra användningen svår. Fastsättningen av smycket är löst med en vanlig nål av stål för att hållbarheten skall vara bra.

Broschen för ryttaren.

7 UTVÄRDERING

De färdiga produkterna är både användbara och vackra. Smyckena liknar det som man kan se i en häst och det var det som var meningen. Det kunde ha funnits flera olika prototyper från vilka de två slutliga formerna skulle ha valts, men eftersom hela formgivningsprocessen hade samma stil från början till slut ansåg jag att det inte var nödvändigt. Dessutom var skillnaderna relativt små mellan de olika formerna så fast det skulle ha funnits flera prototyper skulle de troligen ha fungerat lika bra i användningen som de som nu provades. Hästägarna som varit inblandade i processen var till en stor hjälp genom att ge viktig information som annars kunde ha blivit borta.

Den utsatta tiden för både skriftliga och produkterna fungerade bra, utan någon större brådska. Tidtabellen som jag gjort för hela arbetet höll bra och detta underlättade arbetandet. Jag hade hoppats på att det skulle ha funnits mera litteratur om dekorerandet av hästar, men det visade sig finns ganska lite skrivet om ämnet. Detta i sin tur kan tänkas positivt, eftersom man kan tänka sig att orsaken för den begränsade litteraturen beror på att smyckena är en ny produkt.

Det blev en bättre helhet på arbetet genom att ryttaren fick en brosch som till formen har samma stil som smyckena för hästar har. Hästen och ryttaren bildar tillsammans en helhet och därför är det bra att de har smycken som kan tänkas hör ihop.

8 SLUTORD

I detta arbete har jag formget en ny produkt för hästar. Smyckena skulle vara både vackra och intressanta för att väcka intresset hos hästägare och överlag hästintresserade människor. Det kommer att ta tid för att människor skall anse att det är fullt möjligt att dekorera hästar med smycken inför tävlingar, men efter att diskuterat med hästintresserade människor tror jag att det är fullt möjligt. Vissa människor tycker att det låter konstigt med smycken för hästar medan andra genast blir intresserade för produkten. Detta är normalt bland alla nya produkter, speciellt då de inte har någon skärskild funktion på hästen förutom att göra hästen ännu vackrare.

Själva smyckena fungerade bättre än vad som väntats, vilket delvis berodde på att de är relativt lätta till sin storlek. Ett tungt smycke hade kunnat störa hästens arbetande, eftersom det hade varit svårare att få det stabilt i användning. Ett lätt smycke hålls bättre på plats.

Om intresset hos hästägare och skötare ökar för smyckena är det fullt möjligt att fortsätta denna process och utvidga användningsmöjligheterna. Förutsättningarna för att kunna utvidga smyckesidén för hästar är att reglerna för de olika ridtävlingarna, som Suomen ratsastajainliitto ry står för, ändras. På grund av reglerna är möjligheterna begränsade, men inte helt omöjliga. Även smycken åt ryttaren kunde vara en bra möjlighet att fortsätta på, eftersom reglerna inte är lika strama för vad ryttaren får bära under tävlingar som vad de är för hästen.

Vissa delar av informationen om hurdana smycken som redan gjorts åt hästar var överraskande svår att få tag i. Detta kan delvis

bero på att det inte gjorts så mycket smycken som enbart varit menat för hästar och därför finns det inte heller så mycket skriven fakta om ämnet.

Jag anser att jag fått en fungerande idé som det lönar sig att fortsätta på utöver detta arbete. Tanken är att få någon hästägare att bli till den grad intresserad av smyckena att de skulle vara villiga att använda smyckena på sin häst under tävlingar. På detta sätt kunde även andra bli intresserade av tanken att även hästar kan bära smycken.

LITTERATUR

Ridkonstens historia, Charles Chenevix Trench, 1970 LT's förlag

Tutki ja kirjoita, Sirkka Hirsijärvi, Pirkko Remes, Paula Sajavaara, 2001 Kustannusosakeyhtiö Tammi

<http://www.western-riding.com/blandat/historia/Westernridningens-historia.html>

Hevoset, Yann Arthus-Bertrand, Werner Söderström Osakeyhtiö helsinki

KÄLLOR

-**Kilpailusäännöt 2, Kouluratsastus sekä kouluratsastuksen sarjakilpailusäännöt** 2006, Suomen ratsastajainliitto ry

-Svenska hemsidan för Hommage a passionata, Showen,
www.apassionata.eu/HOMMAGE/schweden/index.html

-Cirkus Finlandia, Carl-Gustav Jernström och övriga anställda,
2007

-Pargas hembygdsmuseum, 2007

-Anita Holmborg, hästägare, 2007

-Senita Pukki, hästskötare och instruktör, 2007

Bilder:

Goa's nieuwe paardenmusical, tekst:Gaby Räcke, fotos: Agent
One Picture Factory , Gaby Räcke, Andreas Schmidt

Cirkus Krone, Jubiläumsprogramm 100 Jahre Cirkus Krone
December 2004/ Januar 2005

Hevoset, Yann Arthus-Bertrand, Werner Söderström
Osakeyhtiö helsinki

Foton: Mia Fredriksson

BILAGOR

SWOT- analys

För att få en bättre uppfattning om huruvida det är lönsamt att formge och tillverka smycken åt hästar lönade sig att med hjälp av en SWOT- analys få fram smyckets starka sidor, svagheter, möjligheter och hot.

Smyckets starka sidor

- det finns inte smycken åt hästar på marknaden till salu
- det finns många möjliga kunder för smycket
- hästägarna är villiga att sätta pengar ner på sitt intresse
- det ordnas många tävlingar och andra tillfällen då kunderna kan använda smyckena
- hästarna och deras utrustning skall vara rena och fina inför tävlingar och ägarna satsar mycket för att hästarna skall se fina ut

Smyckets möjligheter

- hästintresserade kan bli intresserade och efterfrågan kan bli stor
- smycket kan utvecklas till en hel smyckeserie
- smycket kan vidare utvecklas så att även ryttaren får ett passande smycke

Smyckets svagheter

- det har inte varit vanligt att smycka hästar inför tävlingar
- materialkostnaderna kan lätt bli för höga
- hästägarna kan tycka att det är onödigt med smycken
- svårt att få smycket tillräckligt hållbart

Smyckets hot

- intresset för smycket blir inte tillräckligt stort
- tävlingsreglerna ändras och det blir förbjudet att smycka hästar för tävlingar

